

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG 571. PLENÁRIS ÜLÉSSZAKA – TELJES
MÉRTÉKBEN SZEMÉLYES RÉSZVÉTELLEL TARTOTT ÜLÉS, 2022.7.13.–2022.7.14.

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A határokon átnyúló tevékenységet végző
táv munkások és alkalmazottaik adóztatása**

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2022/C 443/02)

Előadó: **Krister ANDERSSON**

Közgyűlési határozat:	2022.1.20.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (2) bekezdése saját kezdeményezésű vélemény
Illetékes szekció:	„Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2022.7.1.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2022.7.13.
Plenáris ülészak száma:	571.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	195/0/2

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) elismeri azokat a sajátos kihívásokat, amelyeket a határokon átnyúló távmunka elterjedése jelent a mai nemzetközi adórendszerek számára. Ez különösen a bérek és a vállalati nyereség adóztatását érinti.

1.2 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal (EB) abban, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások jövedelmük kettős adóztatásával szembesülhetnek, ami hosszadalmas és költséges jogvitákhoz vezethet a munkavállaló és a tagállamok adóhatóságai között. Attól függően, hogy egy adott országban a külföldön szerzett jövedelmek milyen adóügyi megítélés alá esnek, a munkavállaló két külön adóbevallásra is kötelezhető, adott esetben különböző időpontokban, mivel az adóbevallási határidők tagállamonként eltérőek. A megfelelési terhek akadályozzák a hatékony egységes piacot. A tagállamoknak kellő figyelmet kell fordítaniuk a kétoldalú adóügyi megállapodások aláírásakor felmerülő akadályokra.

1.3 A vállalati nyereség adózása szempontjából a nemzetközi tevékenységet végző távmunkásoknál fennáll annak a veszélye, hogy a vállalat véletlenül állandó telephelyet hoz létre a saját országától eltérő országban. Ha egy másik országban hoz létre állandó telephelyet, a vállalat kénytelen pontosan megosztani a társasági jövedelmét a két helyszín között, és így különböző bejelentési kötelezettségek és adókötelezettségek vonatkoznak rá.

1.4 Az EGSZB üdvözlöi a tagállamok által a világválság csúcspontján hozott ideiglenes adóügyi intézkedéseket, valamint az OECD által a világválság idején kiadott iránymutatást. Ezek az intézkedések lehetővé tették, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző munkavállalók és a munkáltatók folytathassák üzleti tevékenységüket, és biztosították, hogy egyiküket se terhelje kettős adóztatás, lehetővé téve a vállalkozások számára, hogy egy fontos időszakban továbbra is támogassák az uniós gazdaságot és a munkavállalókat.

1.5 Az EGSZB hangsúlyozza, mennyire fontos az adórendszerek további korszerűsítése, hogy megfeleljenek a mai munkakörnyezet igényeinek. A nemzetközi társaságiadó-keretet nemrégiben dolgozták át az OECD/G20 inkluzív adóügyi keretre vonatkozó intézkedéscsomagról szóló megállapodással, amely két pillérből áll. Ha a munkavállalók egyre inkább távmunka keretében vállalnak munkát, szükségessé válhat a magánszemélyekre vonatkozó nemzetközi adózási szabályok felülvizsgálata is. Különösen arra kell ügyelni, hogy a szabályoknak könnyen betarthatók legyenek.

1.6 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a határon átnyúló távmunkára vonatkozó adózási szabályok biztosítsák, hogy se a munkavállalók, se a munkáltatók ne kerüljenek kettős adóztatás alá, illetve ne kerüljön sor adóztatás szándékolatlan elmaradására. Annak biztosítása során, hogy a különböző méretű vállalatok távmunka-lehetőségeket kínálhassanak, fontos, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások adóztatásával kapcsolatos adminisztratív kötelezettségek megszűnjenek, vagy legalábbis minimálisra csökkenjenek.

1.7 Miközben az EGSZB elismeri, hogy az országoknak jogukban áll eldönteni, hogy kivetnek-e adót saját országukban, és ha igen, milyen mértékben, a határon átnyúló távmunka adóztatási elveiről lehetőleg nemzetközi szinten kellene megállapodni. Figyelembe véve azonban az Unión belüli mobilitást, amely az egységes piacon belüli szabad mozgásból adódik, a globális megoldás előtt indokolt a kérdést uniós szinten kezelni. Bár különböző megközelítések lehetségesek, fontos, hogy az EU-ban magas fokú koordináció valósuljon meg.

1.8 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a szabályoknak mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára egyszerűnek kell lenniük. Az egyik lehetőség az lenne a tagállamok számára, ha megállapodnának abban, hogy a munkavállalót csak akkor adóztatják meg, ha az országban töltött munkanapok száma naptári évenként meghaladja a 96 napot. Az EGSZB megjegyzi, hogy az OECD/IF adóügyi munkája során egy többoldalú eszközt (MLI) használtak az új adószabályok időben történő végrehajtásának megkönnyítésére.

1.9 Az EGSZB arra bátorítja az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy lenne-e lehetőség egy egyablakos ügyintézés bevezetésére, mint amilyen a héa területén működik. Ez a rendszer a munkáltatót kötelezné arra, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások esetében jelentse a távmunkások által a lakóhelyük szerinti országban és a munkáltató székhelye szerinti országban ledolgozott napok számát. Ezen információk birtokában az adóhatóságok fel tudnák mérni, hogy a jövedelem melyik országban lenne adóköteles, illetve a jövedelem mekkora része lenne adóköteles az egyes országokban.

1.10 A határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások számára kifejlesztett egyablakos rendszer lehet az első lépés egy olyan infrastruktúra felé, amely lehetővé teszi a munkavállalók és a munkáltatók számára, hogy csökkentsék a tagállamok közötti adóvitákat, és egyúttal biztosítsák az adók helyes kivetését, anélkül hogy a magánszemélynek több országban kellene adóbevallást benyújtania.

2. Háttér

2.1 A Covid19-világjárvány eddig sosem látott módon megváltoztatta a munkavállalók és a vállalkozások életét. A Covid19-világjárvány alatt az egyik legszembetűnőbb tendencia az, hogy a vírus terjedésének csökkentése érdekében bevezetett utazási korlátozások és az irodákban jelen lévő alkalmazottak számát érintő kormányzati korlátozások miatt elterjedt a távmunka⁽¹⁾. A vállalkozások és a munkavállalók jelentős erőfeszítéseket tettek napi tevékenységeik digitalizálására (pl. online megbeszélések tartására szolgáló eszközökkel), hogy megkönnyítsék az otthonról dolgozók számára a munkavégzést. Ily módon a vállalkozások továbbra is tudnák szállítani a (szükséges) árukat és szolgáltatásokat az ügyfeleknek, és ezáltal támogatnák az uniós gazdaságot, a munkahelyteremtést, a kereskedelmet és a gazdasági növekedést.

⁽¹⁾ Bár elismerjük a munkaszerződéseket, a társadalombiztosítási járulékokat, a nyugdíj jogosultságokat, a (fizikai és mentális) egészséggel és biztonsággal kapcsolatos aggályokat, a munkaerőpiaci szervezetekre gyakorolt hatás, a versenyképesség stb. fontosságát, ez a vélemény a munkavállalók és a munkáltatók közvetlen adóztatására összpontosít olyan helyzetekben, amikor a munkavállalót az egyik országban működő vállalkozás foglalkoztatja, miközben a munkavállaló a munkaidő egy korlátozott részét távmunkaeszközök használatával külföldről végzi. A vélemény nem foglalkozik kiküldött munkavállalókkal, a kétoldalú megállapodások szerint meghatározott határ menti ingázó munkavállalókkal vagy a határon átnyúló értékesítéssel foglalkozó önálló vállalkozókkal.

2.2 Az ingázási idő csökkentésének köszönhetően a távmunka nagyobb rugalmassággal jár együtt, ami csökkentheti a stresszt a munkavállalók számára, lehetővé téve a munka és a magánélet közötti jobb egyensúlyt⁽²⁾. Emellett a távmunka elterjedése kedvezhet az EU karbonsemlegességi célkitűzésének. Mivel az EU kibocsátásának nagy része a közlekedésből származik, a távmunka elterjedése alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátáshoz és kevesebb forgalmi torlódáshoz vezethet⁽³⁾. A távmunkára való áttéréssel valószínűleg csökken az irodahelyiségek iránti igény, ami csökkenti az irodaházak kibocsátási költségeit (pl. fűtés és hűtés).

2.3 Ahogy haladunk a „Covid19 utáni” korszak felé, és az egész EU-ban magas az átoltottsági arány – bár arra számítunk, hogy lesznek munkavállalók, akik visszatérnek az irodájukba –, nem valószínű, hogy a távmunka növekvő tendenciája teljesen megfordul. Az Eurofound 2021. márciusi felmérésében az uniós munkavállalók 46 %-a úgy nyilatkozott, hogy a világjárvány megszűnése után is szívesebben dolgozna „minden nap” vagy „hetente többször” otthonról⁽⁴⁾. Ennek eredményeként a távmunka is várhatóan a munkakultúra részévé válik.

2.4 A határokon átnyúló távmunka terjedése kihívást jelent a jelenlegi adórendszerek számára. Miközben a határon átnyúló munkavégzés nem új jelenség, a munkavállaló azon lehetősége, hogy egy másik országban található otthonából távmunkát végezzen, kérdéseket vet fel a nemzetközi adószabályokkal kapcsolatban, különösen akkor, ha a munkavállaló a munkanapok jelentős részében a lakóhelye szerinti országban vagy egy harmadik országban dolgozik, nem pedig a megszokott tevékenységi helyén. Ez különösen a bérek és a vállalati nyereség adóztatását érinti. Ilyen esetek főként bizonyos, más tagállamokhoz földrajzilag közel fekvő „csomóponti régiókban” fordulhatnak elő, de a telekonferencia-eszközök bővülése és fejlődése valószínűleg szélesebb körben is növelni fogja az ilyen esetek számát.

2.5 A bérek adóztatását illetően az egyik tagállamban (illetőség szerinti joghatóságban) lakóhellyel rendelkező, de egy másik tagállamban (jövedelemforrás szerinti joghatóságban) székhellyel rendelkező vállalatnak dolgozó munkavállalók kettős adóztatás alá tartozhatnak, mivel mindkét joghatóság megadóztatja a jövedelmet. Az ilyen forgatókönyv elkerülése érdekében az országok kétoldalú, kettős adóztatást kizáró egyezményeket kötöttek, gyakran a jövedelem és a vagyon adóztatásáról szóló OECD-modelleget követve. Az OECD-modelleget általános elvként rögzíti, hogy a munkaviszonyból származó jövedelem csak az illetőség szerinti joghatóságban adóztatható. Ha azonban a munkavégzés egy másik országban (azaz a forrásállamban) történik, a forrásállam megadóztathatja az ebben az államban ledolgozott napokra eső jövedelmet, feltéve, hogy a munkavállaló egy évben legalább 183 napot tartózkodik a forrásállamban, vagy a javadalmazást a forrásállamban lévő munkáltató fizeti, vagy ha a javadalmazás költségét a munkáltató forrásállamban lévő állandó telephelye viseli.

2.6 Az OECD-modelleget összhangban a szokásos munkavégzés helye szerinti országtól eltérő országban lakóhellyel rendelkező munkavállalót már az első napon szembesíteni kell azzal, hogy a munkajövedelemre vonatkozó adóztatási jogokat arányosan megosztják az illetőség szerinti joghatóság és a jövedelemforrás szerinti joghatóság között.

2.7 A határon átnyúló munkavégzés esetén a jövedelem azonnali felosztásának elkerülése érdekében – és mivel az OECD-modelleget egy minta, amelyet a tagállamok nem kötelesek követni – egyes országok eltérő szabályokat, például de minimis rendszereket vezettek be. Ebben az esetben a munkavállaló jövedelme kizárólag az illetőség szerinti országban adózik, feltéve, hogy a munkavállaló nem lép túl egy bizonyos számú napot, amikor nincs jelen a szokásos munkavégzés helyén⁽⁵⁾.

2.8 A világjárvány idején hozott intézkedések – például a szigorú karanténkövetelmények bevezetése és a határokon átnyúló utazások korlátozása – miatt sok munkavállaló, különösen a határ menti ingázók arra kényszerültek, hogy a szokásos munkavégzési országuk helyett a lakóhelyük szerinti országban végezzék távmunkát. A Covid19-világjárvány következtében számos tagállam átmeneti intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy a forrásországok ne veszítsék el teljes adóztatási jogukat. A tagállamok „egyetértési megállapodásokat” fogadtak el, amelyek értelmében az otthoni munkavégzésben ledolgozott összes napot abban a tagállamban végzett tevékenységnek kell tekinteni, ahol a munkavégzésre általában sor kerül. Ez csak a Covid19 miatt rendkívüli helyzetbe került munkavállalókra vonatkozik, azokra a határon átnyúló tevékenységet végző munkavállalókra nem, akik már a világjárvány előtt is távmunkát végeztek.

(2) The impact of teleworking and digital work on workers and society [A távmunka és a digitális munka hatása a munkavállalókra és a társadalomra].

(3) The impact of teleworking and digital work on workers and society [A távmunka és a digitális munka hatása a munkavállalókra és a társadalomra].

(4) Eurofound: „Labour market change: Teleworkability and the COVID-19 crisis: a new digital divide?” [Munkaerőpiaci változás: A távmunka lehetősége és a Covid19-válság: új digitális megosztottság?]. Munkadokumentum, WPEF20020.

(5) Ezek a rendszerek magukban foglalják a távmunkát, de kiterjednek a képzésre és kiküldetésekre is.

Ezeket az ideiglenes intézkedéseket 2022. június 30. után feltehetően nem hosszabbították meg, és az országok vissza fognak térni az általános OECD-modellelgezményhez vagy a de minimis rendszerekhez. Hasonlóképpen az OECD iránymutatást adott ki a „kinnrekedt munkavállalók” (a Covid19-cel összefüggő utazási korlátozások, karanténszabályok stb. miatt hosszú ideig a jövedelemforrás szerinti joghatóságban rekedt munkavállalók) jövedelmének adóztatására vonatkozóan is ⁽⁶⁾.

2.9 Az Európai Bizottság szerint ⁽⁷⁾ a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások jövedelmük kettős adóztatásával szembesülhetnek, ami hosszadalmas és költséges jogvitákhoz vezethet a munkavállaló és a tagállamok között. Attól függően, hogy egy adott országban a külföldön szerzett jövedelmek milyen adóügyi megítélés alá esnek, a munkavállaló két külön adóbevallásra is kötelezhető, adott esetben különböző időpontokban, mivel az adóbevallási határidők tagállamonként eltérőek. Emellett bonyodalmak merülhetnek fel, ha a jövedelemszerzéshez szükséges bizonyos adóráfordításokat pontosan meg kell osztani a két tagállam között. A határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások az adókedvezményektől vagy adójóváírásoktól is eleshetnek.

2.10 A két vagy több tagállamból származó jövedelemmel rendelkező külföldi illetőségű adózók, mint például az utazó munkavállalók, az idénymunkások, a sportolók, a művészek és a nyugdíjasok általában nem jogosultak arra, hogy személyes és családi körülményeiket ugyanolyan módon figyelembe vegyék, mint a belföldi illetőségű adóalanyok esetében. A Schumacker-ügyben hozott ítélet szerint ⁽⁸⁾ a tagállamoknak az ilyen adókedvezményeket biztosítaniuk kell a külföldi illetőségű személyeknek, ha az adózók „teljes vagy majdnem teljes” jövedelmüket az adott tagállamban szerzik meg. Egyes tagállamok az adott tagállamban szerzett teljes jövedelem 90 %-át alkalmazzák küszöbértéknek az ilyen adókedvezmények nyújtására. Ez akadályozhatja a szabad mozgást, mivel a más tagállamokban szerzett összes jövedelem 10 %-át meghaladó jövedelem a szóban forgó adókedvezmények legalább részleges elvesztését eredményezi, mivel a szóban forgó adókedvezmények teljes nyújtására vonatkozó küszöbértéket már nem érik el. A tagállamoknak lehetővé kell tenniük a személyes és családi körülmények figyelembevételét, amennyiben a külföldi illetőségű adózók jövedelmük 75 %-át a forrás szerinti államban szerzik.

2.11 A megfelelési terhek akadályozzák a hatékony egységes piacot. A tagállamoknak kellő figyelmet kell fordítaniuk a kétoldalú adóügyi megállapodások aláírásakor felmerülő akadályokra.

2.12 A vállalati nyereség adózása szempontjából a nemzetközi tevékenységet végző távmunkásoknál fennáll annak a veszélye, hogy a vállalat véletlenül állandó telephelyet hoz létre a saját országától eltérő országban. Ha egy másik országban hoz létre állandó telephelyet, a vállalat kénytelen pontosan megosztani a társasági jövedelmét a két helyszín között, és így különböző bejelentési kötelezettségek és adókötelezettségek vonatkoznak rá.

2.13 Előfordulhat, hogy számos vállalat, különösen a nemzetközi struktúrával nem rendelkező kkv-k nincsenek tisztában azzal, hogy ha más országból dolgozó alkalmazottaik vannak, az gazdasági funkciókat és tartalmat teremthet vonatkozásukban, és ezáltal nyereségelosztási kötelezettségeik keletkezhetnek, illetve be kell tartaniuk a transzferár szabályokat és a jelentéstételi követelményeket. Előfordulhat, hogy a kkv-knak nincs adórészlegük, illetve nem tudnak igénybe venni tanácsadókat, és a megfelelési költségeik már így is nagyon magasak. Az Európai Bizottság tanulmánya szerint az EU-ban és az Egyesült Királyságban működő vállalatok a becslések szerint évente összesen mintegy 204 milliárd eurót költenek arra, hogy eleget tegyenek a társasági adóval, héával, bérekhez kapcsolódó adókkal és járulékokkal, vagyoni- és ingatlanadókkal, valamint a helyi adókkal kapcsolatos kötelezettségeiknek. Egy átlagos vállalkozásnak éves szinten a forgalma 1,9 %-át kitevő költséget jelent az adóügyi megfelelési kötelezettségek betartása ⁽⁹⁾. Bármilyen további növekedés a vállalat életképességét veszélyeztetheti.

2.14 Az abból eredő aggályok miatt, hogy a határon átnyúló távmunka eredményeként állandó telephelyeket hozhatnak létre, az OECD 2020 áprilisában és 2021 márciusában iránymutatást adott ki a témában ⁽¹⁰⁾. Az OECD úgy ítélte meg, hogy a munkavállalók munkavégzési helyének „kivételes és átmeneti megváltoztatása” „nem hozhat létre új állandó telephelyet a munkáltató számára” ⁽¹¹⁾. Összességében az OECD úgy érvelt, hogy „még ha elő is fordulhat, hogy egy vállalkozás üzleti tevékenységének egy részét olyan helyen végzi, mint például egy magánszemély otthoni irodája, ez nem vezethet arra a

⁽⁶⁾ Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic [Aktualizált iránymutatás az adóegyezményekről és a Covid19-világjárvány hatásáról], OECD.

⁽⁷⁾ „Tax in an Increasingly Mobile Working Environment: Challenges and Opportunities”, az Európai Bizottság jó adóügyi kormányzással foglalkozó platformja [Adózás az egyre mobilabb munkakörnyezetben: kihívások és lehetőségek].

⁽⁸⁾ Lásd az Európai Bíróság C-279/93. sz. Schumacker-ügyben 1995. február 14-én hozott ítéletét.

⁽⁹⁾ Tax compliance costs for SMEs: an update and a complement: final report [A kkv-k adóügyi megfelelési költségei: frissítés és kiegészítés: zárójelentés], 2022.

⁽¹⁰⁾ Updated guidance on tax treaties and the impact of the COVID-19 pandemic [Aktualizált iránymutatás az adóegyezményekről és a Covid19-világjárvány hatásáról], OECD Secretariat analysis of tax treaties and the impact of the COVID-19 crisis [Az OECD titkárságának elemzése az adóegyezményekről és a Covid19-válság hatásáról].

⁽¹¹⁾ OECD Secretariat analysis of tax treaties and the impact of the COVID-19 crisis [Az OECD titkárságának elemzése az adóegyezményekről és a Covid19-válság hatásáról].

következtetésre, hogy ez a hely a vállalkozás rendelkezésére áll pusztán azért, mert azt a helyet egy, a vállalkozásnak dolgozó magánszemély (pl. munkavállaló) használja”, és megállapította, hogy az a munkavállaló, aki a Covid19-világjárvány és a közegészségügyi intézkedések miatt kénytelen otthonról dolgozni, „nem rendelkezik elegendő mértékű állandósággal vagy folytonossággal” ahhoz, hogy az otthonát a munkáltató állandó telephelyének lehessen tekinteni.

2.15 Az OECD, bár hangsúlyozta a Covid19 kivételes jellegét, megjegyezte, hogy ha a munkavállalók a Covid19-világjárványt követően továbbra is otthonról dolgoznak, és így bizonyos fokú „állandóságot vagy folytonosságot” biztosítanak az otthoni irodájuk számára, ez „nem feltétlenül eredményez [...] üzleti célú állandó telephelyet”. Az ilyen helyzetek az OECD szerint a konkrét tények és körülmények további vizsgálatát igényelnék. A döntéshozó tisztséget betöltő személyek esetében az adóhatóságok gyakran vitatták, hogy létrejöhett-e állandó telephely.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB határozottan üdvözlöi a vállalatok és a munkavállalók által a Covid19-világjárvány alatt annak érdekében tett erőfeszítéseket, hogy a digitális eszközök segítségével folytassák üzleti tevékenységüket. A Covid19-világjárvány példátlan körülményei és az ebből fakadó közegészségügyi intézkedések arra kényszerítették a vállalatokat és a munkavállalókat, hogy megváltoztassák munkakörnyezetüket annak érdekében, hogy folytathassák üzleti tevékenységüket, valamint árukat és szolgáltatásokat szállítsanak, ezzel támogatva az uniós gazdaságot, a munkahelyeket és a növekedést.

3.2 Mivel az online irodai eszközök (pl. online tárgyalószoftverek) egyre nagyobb mértékű fejlődése lehetővé teszi, hogy egyes munkavállalók egyre inkább otthonról, nagyobb vagy azonos hatékonysággal végezzenek munkatevékenységet, várhatóan nőni fog a (határon átnyúló tevékenységet végző) távmunkások száma az EU-ban. A jogalkotóknak a meglévő szabályokat az új körülményekhez kell igazítaniuk.

3.3 Bár a távmunka lehetősége ágazatonként és munkakörönként eltérő lehet, az EGSZB úgy véli, hogy a távmunka terjedését üdvözölni és lehetőség szerint ösztönözni kell. A munkavállalók számára biztosított nagyobb rugalmasság az európai zöld megállapodás menetrendjének tágabb összefüggéseiben is előnyökkel járhat, mivel kevesebb embernek kell munkába járnia, és ezáltal csökkennek a közlekedési kibocsátások és a légszennyezés. Az EGSZB elismeri, hogy a téma különös jelentőséggel bír az EU és a munkavállalók egységes piacon belüli szabad mozgása szempontjából.

3.4 Az EGSZB elismeri azokat a sajátos kihívásokat, amelyeket a határokon átnyúló távmunka elterjedése jelent a nemzetközi adórendszer számára. Az EGSZB megjegyzi, hogy a munkavállalók már a világjárványt megelőzően is beszámoltak a határokon átnyúló munkavégzés akadályairól⁽¹²⁾. Az EGSZB üdvözlöi a tagállamok által a világjárvány csúcspontján hozott ideiglenes adóügyi intézkedéseket, valamint az OECD által a világjárvány idején kiadott iránymutatást. Ezek az intézkedések lehetővé tették, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző munkavállalók és a munkáltatók folytathassák üzleti tevékenységüket, és biztosították, hogy egyiküket se terhelje kettős adóztatás, lehetővé téve a vállalkozások számára, hogy egy fontos időszakban továbbra is támogassák az uniós gazdaságot és a munkavállalókat.

3.5 Az EGSZB hangsúlyozza azonban, mennyire fontos az adórendszerek további korszerűsítése, hogy megfeleljenek a mai munkakörnyezet igényeinek. Különösen fontos, hogy a munkáltatókat a távmunkarendszer bevezetések az adózási akadályok ne riasszák el attól, hogy a munkáltató joghatóságán kívülről alkalmazzanak munkavállalókat. Hasonlóképpen, az adózási szabályok nem jelenthetnek akadályt a munkavállalók számára, amikor határon átnyúló helyzetben állásra pályáznak.

⁽¹²⁾ Lásd az Európai Bizottságnak az uniós polgárok előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok megszüntetéséről szóló közleménye (COM(2010) 769 final) 3. oldalát: „azok az uniós polgárok, akik külföldre költöznek, hogy ideiglenesen vagy állandó jelleggel ott végezzenek munkát, vagy a munkavállalás miatt nap mint nap határátlépők, mindenekelőtt arról panaszkodnak, hogy nehéz a külföldi adóhatóságoktól pótlékot, adókedvezményt vagy adólevonást igényelni és kapni. Gyakran arról is panaszkodnak, hogy a magasabb progresszív adómértékeket alkalmaznak a nem honos munkavállaló jövedelmére, és jobban megadóztatják a külföldi jövedelmet. Kimagasló helyen szerepelnek a kettős adózás problémái, amelyek abból adódnak, hogy nem egyértelmű az adózás helye, a kettős adózásról szóló kétoldalú szerződések keretében rendelkezésre álló adójóváírások összege korlátozott, valamint egyes esetekben e szerződések sem léteznek.”

3.6 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja, hogy a határon átnyúló távmunkára vonatkozó adózási szabályok biztosítsák, hogy se a munkavállalók, se a munkáltatók ne kerüljenek kettős adóztatás alá, illetve ne kerüljön sor adóztatás szándékolatlan elmaradására. Annak biztosítása során, hogy a különböző méretű vállalatok távmunka-lehetőségeket kínálhassanak, fontos, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások adóztatásával kapcsolatos adminisztratív kötelezettségek megszűnjenek, vagy legalábbis minimálisra csökkenjenek ⁽¹³⁾.

3.7 A nemzetközi társaságiadó-keretet nemrégiben dolgozták át az OECD/inkluzív adóügyi keretre vonatkozó intézkedéscsomagról szóló megállapodással, amely két pillérből áll. Ha a munkavállalók egyre inkább távmunka keretében vállalnak munkát, szükségessé válhat a magánszemélyekre vonatkozó nemzetközi adózási szabályok felülvizsgálata is. Különösen arra kell ügyelni, hogy a szabályoknak könnyen betarthatók legyenek.

3.8 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság által e témában kezdeményezett megbeszéléseket, amelyek célja az adórendszerek korszerűsítése mind a tagállamokkal, mind pedig a jó adóügyi kormányzással foglalkozó platform érdekelt feleivel, hogy az adórendszerek tükrözzék napjaink fokozott távmunkán alapuló munkakörnyezetét. Az EGSZB felhívja a figyelmet az uniós polgárok előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok megszüntetéséről szóló közlemény, valamint az Európai Bizottság szakértői csoportjának „Az uniós polgárok előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok felszámolásának módjai” című jelentése ⁽¹⁴⁾ részeként e témában folytatott korábbi megbeszélésekre.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Elismerve, hogy az országoknak jogukban áll eldönteni, hogy kivetnek-e adót saját országukban, és ha igen, milyen mértékben, a határon átnyúló távmunka adóztatási elveiről lehetőleg nemzetközi szinten kellene megállapodni. Figyelembe véve azonban az Unión belüli mobilitást, amely az egységes piacon belüli szabad mozgásból adódik, a globális megoldás előtt indokolt a kérdést uniós szinten kezelni. Bár különböző megközelítések lehetségesek, fontos, hogy magas fokú koordináció valósuljon meg az uniós tagállamok között, és ahol lehetséges, a harmadik országokkal (Egyesült Királyság, Svájc stb.).

4.2 A szabályoknak mind a munkavállalók, mind a munkáltatók számára egyszerűnek kell lenniük. Az egyik lehetőség az lenne a tagállamok számára, ha megállapodnának abban, hogy a munkavállalót csak akkor adóztatják meg, ha az országban töltött munkanapok száma naptári évenként meghaladja a 96 napot. Az EGSZB megjegyzi, hogy az OECD/IF adóügyi munkája során egy többoldalú eszközt (MLI) használtak az új adószabályok időben történő végrehajtásának megkönnyítésére.

4.3 Indokoltnak tűnik a határon átnyúló távmunkát lehetővé tevő ambiciózus szabályok bevezetése. A 183 napos szabály alkalmazása esetén a munkavállalók nagyobb rugalmasságot kapnának, és a környezetvédelmi célkitűzések nagyobb valószínűséggel valósulnának meg. A napok számának növekedésével egyre nagyobb az igény valamilyen egységesített jelentéstételi rendszerre is, és szükségessé válhat valamilyen kompenzációs mechanizmus létrehozása az adóbevételek országok közötti átutalására ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ Azok a munkavállalók, akik a világvármányt követően a cég székhelyétől eltérő másik uniós tagállamban élnek állandó jelleggel, és távmunkát végeznek, számos kérdéssel fognak szembesülni: melyik társadalombiztosítási rendszer lesz alkalmazandó; melyik adóhatóságnak kell a munkáltatónak adót fizetnie a jövedelmük után; a munkáltató képes lesz-e arra, hogy továbbra is befizesse forrásadót; be kell-e jelenteni a munkaviszonyt a munkavállaló új lakóhelye szerinti ország illetékes munkaügyi hivatalánál; milyen munkajogi jogszabályokat kell alkalmazni a munkaviszonyra stb.

⁽¹⁴⁾ Ways to tackle cross-border tax obstacles facing individuals within the EU [A magánszemélyek előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok kezelésének módjai az EU-ban].

⁽¹⁵⁾ A nemzetközi társasági adózásra kidolgozott kompenzációs rendszer lényege, hogy a nagy nyereséget realizáló vállalatok nyereségének egy részét az értékesítés helye szerinti ország számára utalják ki (az 1. pillér A. összege). Fontos, hogy a határon átnyúló távmunka miatt bevezetett országok közötti kompenzációs rendszer a lehető legegyszerűbb legyen. A legfontosabb mérlegelendő paraméterek a napok száma és a megszerzett jövedelem.

4.4 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye fontolóra, hogy lenne-e lehetőség egy egyablakos ügyintézés bevezetésére, mint amilyen a héa területén működik ⁽¹⁶⁾. Ez a rendszer a munkáltatót kötelezné arra, hogy a határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások esetében jelentse a távmunkások által a lakóhelyük szerinti országban és a munkáltató székhelye szerinti országban ledolgozott napok számát. Ezen információk birtokában az adóhatóságok fel tudnák mérni, hogy a jövedelem melyik országban lenne adóköteles, illetve a jövedelem mekkora része lenne adóköteles az egyes országokban. Egy ilyen jellegű ajánlást az Európai Bizottság szakértői csoportja is támogatott „A magánszemélyek által az EU-ban tapasztalt, határokon átnyúló adózási akadályok leküzdésének lehetőségei” című jelentésében ⁽¹⁷⁾. Az országok közötti adóbevételek-kompenzációs rendszert össze lehetne kötni az egyablakos rendszerben bejelentett információkkal. Az adózónak csak egyetlen adóhatósággal kellene, hogy dolga legyen.

4.5 A munkáltatónak általában le kell vonnia az adót a munkavállaló béréből és fizetéséből. Ezenkívül az állami nyugdíjrendszerek társadalombiztosítási járulékait és a munkavállalónak járó egyéb szociális ellátásokat gyakran külön, de a munkavállaló jövedelme alapján fizetik meg ⁽¹⁸⁾. Jelentősen csökkentené az adminisztratív terheket, ha ezeket az illetékeket a munkáltató oly módon fizethetné be a munkavállaló után, hogy az egyablakos ügyintézés a megfelelő kedvezményezett országhoz rendelné a pénzeszközöket. Egy ilyen rendszer szoros együttműködést követelne meg az adóhatóságok között, és elektronikus benyújtást tenne szükségessé.

4.6 Az EGSZB többször kérte a tagállamok adóhatóságai közötti szorosabb együttműködést. Egy ilyen együttműködés egyszerűbbé tenné az átlagpolgárok és a vállalkozások életét, és javítaná a csalás és az adókijátszás elleni hatékonyabb küzdelem lehetőségeit. Az adóelkerülés elleni küzdelem érdekében kiemelkedően fontos, hogy a szabályokat egyszerűen be lehessen tartani.

4.7 A határon átnyúló tevékenységet végző távmunkások számára kifejlesztett egyablakos rendszer lehet az első lépés egy olyan infrastruktúra felé, amely lehetővé teszi a munkavállalók és a munkáltatók számára, hogy csökkentsék a tagállamok közötti adóvitákat, és egyúttal biztosítsák az adók helyes kivetését, anélkül hogy a magánszemélynek több országban kellene adóbevallást benyújtania.

Kelt Brüsszelben, 2022. július 13-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽¹⁶⁾ Az egyablakos héaügyintézési pontot (MOSS) az EU azzal a céllal léptette működésbe, hogy enyhítse a más uniós tagállamban élő fogyasztóknak értékesítő vállalatokra háruló terhet. Az egyablakos ügyintézési pontok megengedik a vállalkozások számára, hogy egyetlen héabevallást nyújtsanak be, amelyben több uniós tagállamban végzett értékesítést jelentenek be, ahelyett, hogy minden egyes országban héanyilvántartásba kellene vetetni magukat.

⁽¹⁷⁾ Ways to tackle cross-border tax obstacles facing individuals within the EU [A magánszemélyek előtt álló, határokon átnyúló adózási akadályok kezelésének módjai az EU-ban].

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB elismeri, hogy foglalkozni kell az olyan ellátásokra gyakorolt hatással is, mint például a nyugdíjak stb., ha a társadalombiztosítási költségek országok között oszlanak meg. Ez az EGSZB jövőbeli munkájának tárgyát képezheti.